

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

541-ВА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕИСК, 20.2.2019 Г. – 21.2.2019 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка – Годишен обзор на растежа за 2019 г.: За по-силна Европа в условията на глобална несигурност“

[COM(2018) 770 final]

(2019/C 190/04)

Докладчик: **Anne DEMELENNE**

Консултация	Европейска комисия, 18.2.2019 г.
Правно основание	Член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	1.2.2019 г.
Приемане на пленарна сесия	20.2.2019 г.
Пленарна сесия №	541
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	124/1/0

1. Заключение и препоръки

1.1. В годишния обзор на растежа (ГОР) до голяма степен се дава положителна оценка на постигнатия икономически и социален напредък по отношение на икономическия растеж, инвестициите и промените на пазара на труда. Въпреки постигнатите подобрения от 2014 г. насам, които заслужават да бъдат приветствани, представените данни показват, че резултатите не са впечатляващи в сравнение с тези на други напреднали икономики.

1.2. В ГОР се посочват опасностите от външни събития, но не се предлагат адекватни контрамерки. Външните заплахи следва да насочат вниманието към нуждата от изготвяне на стимулиращи политики за запазване на равнищата на растежа и заетостта. Това има последствия за бюджета на ЕС и на държавите членки.

1.3. Подобряването на производителността е от решаващо значение за запазването на конкурентната позиция на ЕС и за подобряването на благосъстоянието. Реформи, които могат да доведат до по-висока производителност, следва да бъдат приветствани. Необходимо е обаче да се извърши задълбочена оценка на досегашните политики предвид смесените резултати до момента, включително бавния темп на икономическо възстановяване, продължаващите опасения във връзка с производителността в сравнение с конкурентите и увеличаването на несигурните работни места.

1.4. Както се посочва в ГОР, по-високата производителност зависи от по-високото качество на образованието и обучението. За тази цел е необходима подкрепа от страна на социалните партньори и гражданското общество, както и публични и частни инвестиции, в това число инвестиции, подпомагани от структурните фондове на ЕС.

1.5. Приветства се фактът, че се отдава по-голямо значение на социалния стълб. Следва да се изясни как той ще бъде приложен на практика, как ресурсите могат да бъдат предоставени на разположение чрез европейските социални фондове и другите европейски инструменти и как това ще бъде финансирано на равнището на ЕС и на държавите членки.

1.6. Упоменават се областите, в които се предлагат нови политики, включително справедливото данъчно облагане, банковият съюз и функционирането на еврозоната. Напредъкът е много бавен, а предложенията често са доста скромни. Пълноценното участие на социалните партньори и гражданското общество би било от полза.

1.7. Значението на справянето с изменението на климата се споменава накратко, но като се имат предвид свързаните с него рискове за икономиката, описани в Доклада за глобалните рискове ⁽¹⁾ на Световния икономически форум, е засегнато твърде бегло. Не се разглежда и въпросът за външните разходи на основаната на въглерод икономика. Приетите досега мерки за защита на климата продължават да бъдат недостатъчни. Преименуването на годишния обзор на растежа в годишен обзор на устойчивия растеж би било важна стъпка. Освен признаването на значението на изменението на климата, това би означавало да се отчете и значението на устойчивостта на изчерпаемите ресурси, защитата на околната среда и, оттам – на защитата на интересите на икономиката и бъдещите поколения.

1.8. Изпълнението на политиката в много области зависи от осигуряването на известно финансиране от частния и от публичния сектор. Това следва да бъде улеснено както от реформи за създаване на благоприятна среда за инвестиции от частния сектор, така и от адекватен бюджет на ЕС и ангажиране със „златно правило“, позволяващо финансиране от бюджетите на държавите членки за социално и икономически продуктивни инвестиции, което да не застрашава бъдещата бюджетна устойчивост.

2. Общите приоритети на Европейската комисия в годишния обзор на растежа (ГОР) за 2019 г.

2.1. Годишният обзор на растежа за 2019 г. се разглежда в по-общия контекст на 22 поредни тримесечия на икономически растеж, което дава възможност за осъществяване на реформите, необходими за справяне с нарастващата несигурност в световен план и възможните вътрешни рискове – с други думи:

- повече инвестиции от частния и публичния сектор за увеличаване на растежа на общата факторна производителност;
- осигуряване на висококачествени инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, иновации, образование, умения и инфраструктура;
- повишаване на производителността, социалното приобщаване и институционалния капацитет;
- добре функциониращи и интегрирани капиталови пазари;
- гарантиране на макрофинансова стабилност и солидни публични финанси.

⁽¹⁾ Доклад за глобалните рискове за 2019 г. на Световния икономически форум.

3. Общи бележки относно препоръките на Европейската комисия

3.1. ЕИСК приветства продължаващия ангажимент за подкрепа на реформите, които целят повишаване на висококачествените инвестиции, растежа на производителността, приобщаващия характер и институционалното качество, както и трайно гарантиране на макрофинансова стабилност и солидни публични финанси. Комитетът приветства факта, че се отчита нуждата от инвестиции, съсредоточени върху образованието и обучението, и се признава в по-голяма степен необходимостта от укрепване на социалното измерение на ЕС, справяне с неравенствата във и между регионите, както и по отношение на достъпа до образование и постигане на координация между политическите инструменти. Остава обаче да се уточни как ще бъдат постигнати тези цели; освен това оценката на икономическите резултати не съответства на представените данни във всички области, като по някои точки се демонстрира самонадеяност, преувеличават се положителните характеристики и, в някои случаи, се твърди необосновано, че досегашните политики са оказали положително влияние.

3.2. Цитират се опасности и несигурност, включително промените в световната икономика, търговската политика на САЩ и несигурността по отношение на бъдещите отношения с Обединеното кралство. Рискът от рецесия в близко бъдеще и в средносрочен план насочва вниманието към необходимостта от подготвяне на стимулиращи мерки за поддържане на равнищата на растежа и заетостта, както препоръчва ОИСР⁽²⁾. За тази цел следва да се обмисли възможността за създаване на функция за макроикономическа стабилизация в рамките на бюджета на ЕС, която да даде възможност да се повиши икономическата устойчивост на зоната. Тя може да служи като резерв срещу сътресения и може да даде възможност на еврозоната да постигне положителната фискална позиция⁽³⁾, за която настоява ЕИСК, дори отделните държави членки да не използват наличното си фискално пространство в съответствие с европейските цели.

3.3. Съществуват рискове, породени и от вътрешните политически процеси след относително разочароващите икономически и социални резултати в периода след 2008 г. Това също изтъква значението както на такива реформи и мерки на политиката, които биха довели до по-добра производителност и икономически растеж и засилване на сближаването, така и на социалното измерение на политиките.

3.4. Растеж

3.4.1. От 2014 г. насам ЕС преживя пет години на икономически растеж, който е над средното за ЕС в редица държави с по-ниски доходи. Това до известна степен намали различията между най-високите и най-ниските доходи в ЕС като цяло, въпреки че някои други държави започнаха да изостават, което доведе до ново рязане.

3.4.2. От 2017 г. насам във всички държави – членки на ЕС, има известен растеж за пръв път от времето преди кризата. Въпреки това растежът все още е по-бавен в ЕС като цяло, отколкото в периода преди кризата, и не е впечатляващ на фона на наблюдавания напоследък растеж в други напреднали икономики. Също така ЕС трябва значително да навакса след изключително продължителната депресия в периода след 2008 г.

3.5. Социални аспекти

3.5.1. И равнището на заетост, и процентът на заетостта показаха значително подобрене в сравнение с годините на депресия след 2008 г. Както показват приложените към ГОР данни, въпреки че при създаването на нови работни места се наблюдава тенденция към търсенето на по-висококвалифициран труд, това е придружено от спад в качеството на голяма част от новосъздадените работни места.

3.5.2. Все повече служители биват наемани на временен договор и на непълно работно време, като голямата част от тях биха предпочели стандартен договор на пълно работно време⁽⁴⁾. В периода между 2008 и 2017 г. делът на работещите на непълно работно време от общия брой на заетите се е увеличил от 16,8 % на 18,7 % с по-големи равнища и по-голямо увеличение при младите хора. Въпреки че понастоящем работят повече хора, през 2017 г. общият брой отработени часове все още е бил малко под равнището от 2008 г.⁽⁵⁾

3.5.3. Както се признава в ГОР, броят на заетите, изложени на риск от бедност, е висок и нараства в няколко държави членки (2008 г. – 8,6 %, 2017 г. – 9,6 % от работещото население⁽⁶⁾). По-високото равнище на общата заетост – макар че заетостта би трябвало да е за предпочитане пред безработицата – не е доказателство за приобщаващ растеж.

⁽²⁾ Икономически перспективи на ОИСР, ноември 2018 г.: „Уводна статия“ на главния икономист и „Обща оценка на макроикономическата ситуация“, стр. 43 – 46.

⁽³⁾ Допълнение към становище на ЕИСК относно „Икономическата политика на еврозоната за 2018 г.“ (ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 312).

⁽⁴⁾ COM(2018) 761 final, стр. 14.

⁽⁵⁾ COM(2018) 761 final, стр. 14.

⁽⁶⁾ COM(2018) 761 final, стр. 41.

3.5.4. При определянето на равнището на безработица често не се вземат предвид групи като получаващите обезщетения за инвалидност ⁽⁷⁾. Това следва да се отчете в препоръките, особено що се отнася до предлагането на гъвкавост и сигурност на такива групи, с цел да се улесни достъпът им до отворения пазар на труда, без да губят правото си на обезщетения.

3.5.5. Следва да се положат усилия да се гарантира, че работещите на несигурни и нетипични трудови договори, като самостоятелно заетите лица, работещите на непълно работно време или в рамките на платформи, имат достъп до адекватна социална закрила. Нужно е да се вземат под внимание и хората, чиито разходи – поради здравословното им състояние или поради увреждане – не им позволяват да се издържат, и които в някои случаи, когато започнат платена работа, вече не могат да се ползват от адекватна финансова подкрепа за тези разходи.

3.5.6. Комисията предлага адаптиране на социалната закрила въз основа на новите форми на заетост. Несъмнено ще трябва да бъдат намерени нови източници на финансиране, но все пак перспективата е връщане към качествени работни места, съобразени с нуждите на пазара на труда, и устойчиви трудови договори, които дават на хората право на адекватна социална закрила. Също така ще трябва да се води борба с дискриминацията на пазара на труда на някои групи – по-възрастни хора, тези от чуждестранен произход, хората с увреждания, младите хора и жените – много от които често са висококвалифицирани.

3.5.7. Би следвало да се приветства упоменаването на гарантирането на по-широк достъп до висококачествени услуги и подобряването на достъпа на родителите (особено на жените) до пазара на труда поради положителното му въздействие в борбата със социалното изключване, както и за подобряването на предлагането на работна ръка. Следва да се насърчават и политиките за подкрепа на социалната интеграция на имигрантите като част от миграционна политика, отразяваща европейските ценности на солидарност, толерантност и зачитане на правата на човека.

3.6. *Заплати и производителност*

3.6.1. Растежът на заплатите е много скромнен, а различията между държавите – дори и за равен труд – остават значителни. Растежът на заплатите за ЕС като цяло остава под равнището на растежа на производителността.

3.6.2. Това означава, че заплатите представляват по-малък дял от националните доходи. Степента на справедливо разпределяне на печалбите от по-високата производителност в отделните държави членки се различава в зависимост от възможностите за успешно колективно трудово договаряне и политиките за насърчване на растежа на заплатите. Въпреки че по-високата производителност обикновено следва да се счита за необходимото, но не и единствено условие за по-високи заплати, систематичната връзка между производителността (която зависи и от инвестициите) и заплатите не следва да прикрива нарастването на издържката на живота, когато става въпрос за определяне на заплатите. В противен случай тя може да доведе до голямо социално напрежение.

3.6.3. Ниските заплати са и пречка пред по-високата производителност в държавите с по-ниски заплати, тъй като насърчават най-квалифицираните хора да търсят работа другаде. Трудовата мобилност би следвало да се приветства, когато отразява първия избор на работещите. Освен това тя дава възможност за придобиване на умения и опит, които впоследствие могат да се приложат в родната страна. Емиграцията на най-квалифицираните обаче възпира инвестициите в дейности, изискващи висока квалификация, което лишава държавите с по-ниски заплати от възможността да развият такива икономически дейности.

3.6.4. По-високите равнища на заплащане в редица държави членки (основно в Източна и Централна Европа) бяха следствие от увеличението на минималните заплати и по-високите възнаграждения в публичния сектор. По-голямото потребление допринесе за по-високия БВП. Аналогично, мерките за гарантиране на минимална заплата и минимални доходи като част от процеса на социално сближаване в ЕС могат да представляват важен елемент на социалната закрила и постигането на достоен стандарт на живот във всички държави, като същевременно подпомагат растежа.

3.7. *Производителност и умения*

3.7.1. Както е показано в Графика 3 ⁽⁸⁾, по-дълго продължилата депресия след 2008 г. беше последвана от изоставащ растеж на производителността спрямо основните световни конкуренти. Изоставането беше особено силно в еврозоната. Намалването на тази разлика ще изисква създаването на среда, благоприятстваща по-големи частни инвестиции, и прилагането на научни изследвания и иновации. То ще изисква и оползотворяване на пълния потенциал на населението на ЕС, свеждане до минимум на изключването от пазара на труда и социалното изключване и инвестиране в средства в подкрепа на наемането на работа на трайно безработните.

⁽⁷⁾ Съвместният доклад за заетостта за 2018 г. на Европейската комисия показва, че в ЕС само 47,4 % от хората с увреждания в трудоспособна възраст работят.

⁽⁸⁾ COM(2018) 770 final, стр. 6.

3.7.2. Подобряването на знанията, уменията, квалификациите, нагласата и креативността остава абсолютна предпоставка за повишаването на производителността. Освен това то допринася и за демокрацията, и за устойчивото развитие. В ГОР правилно се изтъква значението на инвестициите за развиването на уменията, образованието и ученето през целия живот. 40 % от работодателите сигнализират за трудности при наемането на служители с подходящите умения. За мнозина потенциални служители също така е трудно да намерят приложение на квалификацията си в своята държава на произход.

3.7.3. От съществено значение е да се разработят стратегии за предвиждане на уменията, които ще се изискват в бъдеще, заедно с подходящи системи за валидиране на уменията, и за гарантиране на съответствие между образованието и обучението и нуждите от заетост. Подпомагането на работодателите при намирането на служители с подходящите умения и квалификации следва да се гарантира и чрез инвестиране в помощни услуги за предотвратяване на ранното напускане на училище, особено сред дискриминирани групи като хората с увреждания или хората с мигрантски произход, и за предоставяне на подкрепа при продължаването на висшето образование⁽⁹⁾. Работодателите носят важна отговорност за даването на възможност и улесняването на повишаването на уменията и квалификациите – това варира в огромна степен в отделните държави членки, а разработването и прилагането на успешни стратегии са немислими без пълноправното участие на социалните партньори, гражданското общество, образователните институции и дружествата, предлагащи обучение. Както се посочва и в ГОР, гарантирането на равен достъп до качествено образование „изисква подходящи инвестиции“, които следва да включват публични инвестиции, подкрепяни от ЕС посредством специфичните за всяка държава препоръки и подходящо участие на структурните фондове и Плана за инвестиции.

3.8. *Предизвикателството, свързано с изменението на климата*

3.8.1. Опасностите, свързани с изменението на климата, и напредъкът на ЕС във връзка с постигането на целите от Париж се упоменават по твърде общ начин и им се придава твърде малко значение. В сравнение с Доклада за глобалните рискове⁽¹⁰⁾, който беше представен на участниците от Световния икономически форум през януари 2019 г., значението на изменението на климата за растежа и икономиката се разглежда в незначителна степен. В Доклада за глобалните рискове се посочва, че трите (!) най-големи заплахи за световната икономика са свързани с изменението на климата и твърде плахите политически действия за декарбонизация на икономиката. Следователно опазването на климата вече не е въпрос на опазване на околната среда, а е предпоставка, необходима за оцеляването на икономиката. Редовните доклади на Bloomberg NEF сочат, че инвестициите в чиста енергия са намалели от 2011 г. насам⁽¹¹⁾. ЕС не може да претендира за водеща роля в света в тази сфера или в иновациите, водещи до намаляване на емисиите на парникови газове.

3.8.2. В доклада на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК) се подчертава спешността на действията за борба с изменението на климата, което след три години може да стане необратимо. Следва да се предостави на разположение бюджет на всички равнища на управление (както публични, така и частни инвестиции) за модернизиране и декарбонизиране на промишлеността, транспорта и енергетиката.

3.8.3. Става въпрос и за изискване на фискалната политика поради изключително високите външни разходи на днешната икономика. Годишният обзор на растежа обаче до голяма степен изключва този въпрос, въпреки че публикуваните от Комисията данни почти едновременно с ГОР показват, че през 2017 г. само метеорологичните природни бедствия са причинили шети в размер на 283 млрд. евро⁽¹²⁾. ЕИСК многократно е посочвал, че Международният валутен фонд оценява преките и косвените субсидии за производството на енергия, основано на въглеродни източници, в ЕС на 330 млрд. щатски долара годишно. Затова фактът, че в ГОР не се разглеждат въпросът за интернализацията на външните разходи и дебатът за показателите „отвъд БВП“, се посочва като слабост.

3.9. *Инвестиции*

3.9.1. Инвестициите са от решаващо значение за растежа на производителността. Въпросът е належаш за ЕС, тъй като той изостава от основните си конкуренти в изключително важни отрасли на най-съвременните технологии и при разработването на нисковъглеродни технологии. Икономика в постоянен подем е предпоставка от решаващо значение за финансирането на социалното и здравното осигуряване на желаното от европейските граждани ниво. Всъщност повишаването на благосъстоянието, сближаването и социалната справедливост са напълно съвместими с икономическия растеж и увеличаването на производителността⁽¹³⁾.

3.9.2. ЕИСК припомня своята позиция, че Комисията и държавите членки следва да положат по-големи усилия за премахване на пречките пред инвестициите и пред създаването на благоприятен инвестиционен климат. Завършването на енергийния съюз, стратегията за цифров единен пазар и планът за действие на ЕС за кръгова икономика биха могли да предложат възможности за инвестиции. Освен това трябва да се помисли за нови възможности за екологосъобразни инвестиции в подкрепа на борбата с изменението на климата.

⁽⁹⁾ В съвместния доклад за заетостта за 2018 г. на Европейската комисия се посочва, че вероятността хората с увреждания да напускат преждевременно училище е по-голяма с 10,3 процентни пункта (въз основа на данните от 2015 г.) от тази на хората без увреждания, а вероятността те да завършат висше образование е по-малка с 13,6 процентни пункта (въз основа на данните от 2015 г.).

⁽¹⁰⁾ Доклад за глобалните рискове за 2019 г. на Световния икономически форум.

⁽¹¹⁾ Bloomberg NEF – „Тенденции при инвестициите в чиста енергия“, 3 тримесечие на 2018 г.

⁽¹²⁾ SOM(2018) 773 final.

⁽¹³⁾ Становище на ЕИСК относно „Икономическата политика на еврозоната за 2017 г.“ (ОВ С 173 от 31.5.2017 г., стр. 33).

3.9.3. Споразуменията за международна търговия също могат да предложат възможности за стимулиране на икономическия растеж. Въпросът е особено належащ с оглед на опасностите, свързани с евентуалното излизане на Обединеното кралство от ЕС и търговските конфликти със САЩ. ЕС следва да подкрепи основана на правила система от международни икономически отношения, допълнена от договаряне на споразумения за свободна търговия. Те следва да се стремят към минимални равнища на тарифите, като надлежно отчитат правата на човека, стандартите на МОТ и правото на държавите да приемат разпоредби в защита на обществения интерес.

3.9.4. В ГОР не се изразява загриженост относно равнището на инвестициите, което предполага, че установеният след 2008 г. недостиг е почти покрит. Инвестициите (известни като бруто образуване на основен капитал) трябваше да достигнат 20,6 % от БВП през 2018 г. спрямо 22,5 % през 2007 г. и 19,4 % през 2014 г. ⁽¹⁴⁾. Ето защо измереният в това отношение недостиг на инвестиции намаля до известна степен, но не беше преодолян.

3.9.5. Инвестициите остават ниски спрямо тези в САЩ и Южна Корея – измежду естествените конкуренти на ЕС по отношение на иновациите. Тяхното равнище остава особено ниско в редица държави с по-ниски доходи и в държавите, в които се наблюдава най-голям спад след 2008 г.

3.9.6. В ГОР се дава приоритет на редица области на социалните инвестиции, включително здравеопазването, системите за дългосрочни грижи и жилищното настаняване. ЕИСК е изтъквал множеството положителни последици от добре планираните, ефективни и ефикасни насочени към бъдещето социални инвестиции, които би трябвало да бъдат разглеждани не като разход, а като инвестиция в растежа и потенциала за заетост на Европа ⁽¹⁵⁾. Изпълнението на тези цели изисква възможност за публични разходи.

3.9.7. Планът за инвестиции за Европа се приветства като средство за подпомагане на инвестициите, насочени към приоритетите на политиката на ЕС. Отпуснатите ресурси обаче остават ограничени и като цяло са достатъчни само за запазване на общата сума на кредитите от ЕИБ, а не за нейното увеличаване ⁽¹⁶⁾. През 2017 г. тези кредити реално бяха със 7 % под средното равнище за периода 2013—2016 г. ⁽¹⁷⁾.

3.9.8. Необходим е подход, който ще осигури подходящо финансирана инвестиционна програма, включително ресурси от бюджета на ЕС с подпомагане от бюджетите на държавите членки. Това ще даде по-голяма възможност на ЕС да реализира обявените цели за подкрепа на развитието на МСП, инвестициите в нови технологии, насърчаващи желанието за преход към екологосъобразност, инвестициите в повишаване на равнищата на образование и умения и в подобряване на социалните условия. ЕИСК и преди е заявявал, че позволената понастоящем гъвкавост в рамките на Пакта за стабилност и растеж не е достатъчна и че на равнището на ЕС следва да се обсъди въвеждането на напълно действащо правило, известно като „златно правило“, което да изключва добавящите стойност публични инвестиции от приложното поле на ПСР, за да може да се гарантира устойчивостта на обслужването на дълга ⁽¹⁸⁾.

3.10. Дълг

3.10.1. В съответствие с предходното си становище ⁽¹⁹⁾ ЕИСК споделя изразените в ГОР опасения, че високите равнища на публичния и частния дълг са постоянни източници на уязвимост, особено в еврозоната. Брутният публичен дълг е намалял от най-високото си равнище от 88,1 % от БВП през 2014 г. до 81,4 % от БВП през 2018 г., като все още е доста над целта от 60 % от БВП. Международните сравнения обаче показват, че равнищата на публичен дълг над 60 % не са непременно свързани с по-бавен икономически растеж. Намаляването на публичния дълг изглежда най-лесно там, където има бърз икономически растеж. Следователно най-добрата защита срещу опасностите, свързани с високите равнища на дълга, е пълното възстановяване на икономическия растеж посредством антициклични макроикономически политики. Освен това благоприятстващата растежа фискална консолидация през добрите периоди може да спомогне за предотвратяване на неблагоприятните реакции на пазарите в лошите периоди.

3.10.2. През последните години частният дълг намаля, но в повечето държави – членки на ЕС, остава над равнището от периода преди въвеждането на еврото. Намаляването на задлъжнялостта на домакинствата и дружествата отнема по-малко време и усилия, когато растежът е висок. Дестабилизирването на икономиката на еврозоната в резултат на процикличния жилищен пазар трябва да се наблюдава отблизо и да се избягва с помощта на регулаторни мерки, така че да се предотвратят икономическите кризи.

3.10.3. Висококачествените институции, наред с икономиките, показващи най-добри резултати, спомагат за намаляването на дълга. Те гарантират ефективността на пазара на продукти и услуги и на финансовия и трудовия пазар, спомагат за постигането на адекватно качество на публичната администрация и подкрепят подходящите политики в областта на пенсиите, конкуренцията и данъчното облагане.

⁽¹⁴⁾ База данни на АМЕСО.

⁽¹⁵⁾ Становище на ЕИСК относно „Финансиране на европейския стълб на социалните права“ (ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁶⁾ Становище на Европейската сметна палата относно ЕФСИ: ранно предложение за разширяване на обхвата и удължаване на срока на действие, стр. 21.

⁽¹⁷⁾ ЕИБ, Статистически доклад за 2017 г.

⁽¹⁸⁾ Становище на ЕИСК относно „Икономическата политика на еврозоната за 2017 г., параграф 3.4“ (ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 216).

⁽¹⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Икономическата политика на еврозоната за 2018 г.“ (ОВ С 197, 8.6.2018 г., стр. 33).

3.11. Банков съюз

3.11.1. Ако сегашните предложения за банков съюз бъдат приложени на практика, те ще бъдат недостатъчни при съпоставка с опита от миналите финансови кризи. Следва да се предприемат мерки, които да гарантират подходящ надзор на разширяването на капиталовите пазари, за да не се допускат „токсични“ секюритизирани продукти на европейските капиталови пазари, които могат да допринесат за следващата финансова криза. Надзорните органи в Европейския съюз трябва да гарантират, че съюзът на капиталовите пазари няма да доведе до ускорено изтичане на капитали от отделни държави членки при сътресение на финансовите пазари. С цел да се гарантират благоприятни условия за финансиране на реалната икономика, следва да се отслаби негативният обратен ефект между банките и държавните лихвени проценти. Два неразделни елемента за тази цел са европейска схема за застраховане на депозитите и осигуряване на подходящ механизъм за подкрепа на Единния фонд за реструктуриране от Европейския механизъм за стабилност. Преди да се създаде европейска схема за застраховане на депозитите, необслужваните заеми трябва да бъдат изчистени във възможно най-голяма степен, доколкото е практически възможно, от счетоводните отчети на участващите банки.

3.12. Реформи в еврозоната

3.12.1. Задълбочаването на икономическия и паричен съюз (ИПС) следва да се осъществява с повече въображение и решителност. Предложенията за реформиране на ИПС и неговото управление понастоящем са недостатъчни за защита срещу рисковете от асиметрични сътресения. Предишното едностранно ребалансиране на текущата сметка само за длъжника се отрази неблагоприятно на общия БВП на еврозоната, допринасяйки за бавното ѝ възстановяване след 2008 г. За да се даде по-голяма възможност на предишните държави с дефицит по текущата сметка да разрастват икономиките си (по отношение на техния фискален и външен баланс), държавите с излишък по текущата сметка не само следва да бъдат стимулирани да инвестират повече, но и да увеличават заплатите и социалните обезщетения в подкрепа на частното потребление.

3.12.2. ЕИСК настоятелно призовава европейските лидери да ускорят реформата на ИПС, банковия съюз и съюза на капиталовите пазари. Докато обаче липсва общ бюджет на еврозоната, който може да създаде положителна фискална позиция за еврозоната като цяло, паричният стимул ще остане необходим по време на всяка бъдеща рецесия. Предвид обзрими край на програмите на ЕЦБ за закупуване на активи в края на 2018 г., препоръчваме ЕЦБ да обмисли програма за закупуване на активи, която да може бързо да бъде активирана по време на рецесия, ако фискалните стимули не успеят да се материализират. Програмата следва да бъде ориентирана към реалната икономика и благоприятните за климата инвестиции.

3.13. Справедливо данъчно облагане

3.13.1. Отбелязвайки обсъжданията в Европейската комисия, съгласно които данъчното облагане би могло да се превърне във въпрос за гласуване с квалифицирано мнозинство, ЕИСК все още подкрепя поставянето на акцент върху политиките в областта на справедливото данъчно облагане, т.е. отчитането на това кой с колко може да допринесе. В съответствие с предходни становища ЕИСК подкрепя създаването на широко приета обща консолидирана основа за облагане с корпоративен данък като средство за укрепване на единния пазар чрез опростяване на данъчното положение на по-големите дружества и като начин за справяне с агресивното данъчно планиране⁽²⁰⁾. Той също така приветства инициативите, свързани с данъчното облагане на цифровите услуги, като счита, че е много важно да бъдат разработени нови глобално приемливи принципи относно начина за отнасяне на корпоративните печалби, в съответствие със създаването на стойност, към държава от ЕС и съответното им облагане⁽²¹⁾. В съответствие с предходни свои становища⁽²²⁾ ЕИСК също така приветства значението, което ГОР придава на борбата с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и агресивното данъчно планиране.

3.14. Структурни реформи

3.14.1. В ГОР се акцентира още веднъж върху значението на структурните реформи, които се считат за полезни за създаването на заетост и за намаляването на равнищата на дълга. Остава неясно обаче какво се има предвид под „структурна реформа“, което затруднява тълкуването на твърденията, че миналите реформи очевидно са оказали положително въздействие. В своите предходни становища ЕИСК призова за структурни реформи, насочени към социалното и икономическото развитие: повече и по-добри работни места, по-добър достъп до пазара на труда, образование, обучение, придобиване на умения, устойчив растеж, административно и институционално качество и екологична устойчивост⁽²³⁾. Той посочи, че подобни реформи би трябвало да бъдат специфични за всяка държава, да са в съзвучие с националните програми за реформа (НПР) за подобряване на благосъстоянието и да се ползват с демократична подкрепа, вместо да се търси универсален подход за всички държави членки⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Становище на ЕИСК относно „Обща консолидирана основа за облагане с корпоративен данък“ (ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 58)

⁽²¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Данъчно облагане на печалбите на мултинационалните дружества в цифровата икономика“ (ОВ С 367, 10.10.2018 г., стр. 73).

⁽²²⁾ Становище на ЕИСК относно „Система на данъчно облагане, благоприятстваща конкуренцията и растежа“ (ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 18).

⁽²³⁾ Например подобряването на бизнес средата, финансирането на дружествата и разходите за НИРД; повишаването на производителността на дружествата, секторите и икономиките; насърчаването на създаването на качествени работни места с високо заплащане, съпътствано от намаляване на временните и несигурните работни места с ниско заплащане; укрепването на колективното договаряне и автономността на социалните партньори в този процес, и на социалния диалог на местно, регионално, национално и европейско равнище; реформирането на публичната администрация, с цел тя да стане по-ефективна с оглед на икономическото и социалното развитие и по-прозрачна за обществеността; насърчаването на качеството на предназначенията за работниците системи за образование и обучение с цел осигуряване на равни възможности и резултати за всички социални групи.

⁽²⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „Финансиране на европейския стил на социалните права“ (ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1, параграф 2.5).

3.14.2. Последните слаби резултати по отношение на растежа и тенденциите на пазара на труда повдигат въпроси относно ползите от някои от политиките в миналото, въведени под наименованието „структурна реформа“. Броят на заетите се е увеличил в съответствие с нарастващото търсене, но с често влошаване на качеството на работните места и нарастване на сегментирането на пазара на труда.

3.14.3. Резултатите от миналите „структурни реформи“ продължават да бъдат спорове. Някои оценки са положителни, като се твърди, че работодателите изразяват известна степен на удовлетворение от реформите на пазара на труда⁽²⁵⁾. Значителен брой специализирани публикации обаче хвърлят сериозни съмнения върху препоръките на Европейската комисия в миналото относно политиките в областта на пазара на труда⁽²⁶⁾. Така например в най-новата стратегия на ОИСР за работните места се отбелязва въз основа на „нови данни“, че „държавите с политики и институции, които насърчават качеството и количеството на работните места и по-голямото приобщаване, постигат по-добри резултати от онези, в които акцентът е поставен основно върху повишаването (или запазването) на гъвкавостта на пазара“⁽²⁷⁾.

3.14.4. ЕИСК припомня своето наблюдение, че успехът или неуспехът на дадена мярка за реформа често проличава след изтичането на период от над пет години⁽²⁸⁾. Следва да се извърши оценка на въздействието на политиките в миналото, въведени като „структурни реформи“, въз основа на факти и с пълноценното участие на социалните партньори и гражданското общество, като основа за бъдещите препоръки относно политиките⁽²⁹⁾.

3.15. Европейски стълб на социалните права

3.15.1. ЕИСК приветства признаването на значението на социалния стълб, като припомня неотложността на превръщането му в реалност с оглед на слабите икономически и социални резултати в много държави от 2008 г. насам.

3.15.2. Социалният стълб следва да бъде изцяло интегриран в европейския семестър. Той не бива да фигурира единствено като приложение. Придружаващият набор от социални показатели показва мащаба на предстоящата задача, ако ЕС желае да постигне рейтинг по социалните въпроси „AAA“. Приемливо равнище на доходите, жизнения стандарт, социална сигурност, социално подпомагане, образование и достъп до цифрови технологии – всичко това очевидно не е постигнато във всички държави членки⁽³⁰⁾.

3.15.3. Стълбът на социалните права следва да се използва като средство за измерване на препоръките към държавите членки. Двадесетте принципа на стълба следва да се използват като показатели за оценка на успеха на държавите да включат ангажмента си към социалния стълб в своите икономически политики.

3.15.4. Това показва и необходимостта от адекватни средства за финансиране, включително вноски от равнището на ЕС. Планът за инвестициите на ЕС (при условие че бъде адекватно финансиран) и политиката на сближаване на ЕС могат да дадат принос в координация със специфичните за всяка държава препоръки. Това означава да се позволи подходяща степен на гъвкавост в рамките на Пакта за стабилност и растеж. Както беше посочено в предходно становище, това означава и непрекъснато адекватно финансиране на политиката на сближаване от бюджета на ЕС⁽³¹⁾.

3.15.5. Следва внимателно да се обмисли предложението за създаването на Европейски орган по труда, отправено от председателя Юнкер в речта му за състоянието на Съюза от 2017 г. Това би спомогнало за гарантирането на ефективното прилагане на трудовите и социалноосигурителните права в ЕС и за борбата с нелоялната конкуренция.

3.15.6. Освен като ръководство за препоръките относно политиката, наборът от показатели, придружаващ социалния стълб, следва да се използва и като пример за сходни анализи на резултатите на отделните държави по отношение на политиките в областта на околната среда и изменението на климата, така че да могат да бъдат оценявани със същата степен на сериозност.

⁽²⁵⁾ ЕЦБ, Структурни политики в еврозоната.

⁽²⁶⁾ A. Piasna & M. Myant (eds), Myths of Employment Deregulation: How it neither creates jobs nor reduces labour market segmentation („Митове за дерегулирането на заетостта: как то нито създава работни места, нито намалява сегментирането на пазара на труда“), Брюксел, ETUI, 2017 г.

⁽²⁷⁾ Good Jobs for All in a Changing World of Work („Добри работни места за всички в един променящ се трудов свят“), Стратегията на ОИСР за работните места, стр. 8.

⁽²⁸⁾ Становище на ЕИСК относно Програмата за подкрепа на реформите (ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 121).

⁽²⁹⁾ Становище на ЕИСК относно Програмата за подкрепа на реформите (ОВ С 62, 15.2.2019 г., стр. 121).

⁽³⁰⁾ Становище на ЕИСК относно „Финансиране на европейския стълб на социалните права“ (ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1).

⁽³¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г.“ (ОВ С 440, 6.12.2018 г., стр. 106).

3.15.7. С оглед на значението на насърчаването на устойчивия растеж – в смисъла на икономически, екологично и социално устойчив – заглавието „Годишен обзор на растежа“ следва да бъде променено на „Годишен обзор на устойчивия растеж“.

3.16. *Ролята на социалните партньори в европейския семестър*

3.16.1. Правителствата на държавите членки, социалните партньори и организациите на гражданското общество трябва да договорят помежду си основните национални реформи, които ще позволят в най-голяма степен на техните икономики да запазят или подобрят стандарта на живот на техните граждани. За тази цел е необходимо местните служители, отговарящи за европейския семестър, националните фискални съвети, националните съвети по производителността и националните икономически и социални съвети да дадат своя принос. Членовете на ЕИСК също могат да играят роля в това отношение.

Брюксел, 20 февруари 2019 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER
